

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

III. An corrupto toto substantiali resolutio fiat vsque ad materiam primam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

in quantitate defendunt P. Soar disp. 14. sect. 4. n. 5. P. Rub. lib. 1. de generat. cap. 4. tract. 3. q. 10. & communiter recentiores. Huic sententiæ aquiesco, non quia firmum aliquod fundamentum inueniam, quod animum conuincat, sed quia communis est, & magis ad mentem D. Thom. qui illam docet variis in locis, quæ refert Soar supra, & pro opposita sententia nullum inuenio fundamentum quod in illam potius quam in istam animum ferat. Rationes nonnullas, quibus alij sententiam hanc probant omitto, quia leuis, nulliusve ponderis sunt, tantum adduco illam, quæ ex speciebus Eucharisticis adduci solet. Agens naturale producit naturaliter calorem, & frigiditatem in speciebus panis. Eucharisticis in quibus nulla datur materia prima: sed non potest hæc accessio producere nisi in subiecto, ex quo educantur, quia si extra subiectum producerentur, illorum productio esset creatio, quæ ab agenti naturali non posset procedere: ergo ibi reperitur subiectum naturale horum accidentium: ergo tantum potest esse quantitas, cum ibi non super sit materia, neque illud accidens, quod possit esse subiectum illorum, quæ in speciebus contingunt. Respondet Hurtadus productionem illam accidentium esse creationem producentem tantum à Deo ad præsentiam agentis naturalis, quia Deus ob meritum fidei ne mysterium Eucharisticum ratione naturali innotescat producit supernaturaliter illa accidentia, quæ naturaliter produceret agens naturale, si ibi daretur substantia panis. Nulla ratio efficax inueniri poterit ad hanc solutionem impugnamdam, etsi magis congruum videatur hæc miracula sine fundamento non admitti, cum nullum inueniatur, quod possit suadere accidentia in materia prima, & non in quantitate recipi. Ideo hanc sententiam sine contentione defendo, dum enim accidentia in toto non subiectentur quod efficaciter rationes supra adductæ, & aliæ ad homines adducenda puncto sequenti contra illos, qui admittunt corrupto toto omnia accidentia corrumpenda esse, satis efficaciter probant, nulla ratione efficaci impeterunt, qui illa potius in materia, quam in quantitate, vel potius in quantitate, quam in materia constituunt.

PUNCTUM III.

An corrupto toto substantiali resolutio fiat usque ad materiam primam.

Autores, quos retuli puncto 1. asserentes quantitatem subiectari in toto composito existimant teneri consequenter asserere corrupto composito deficere quantitatem, & omnia alia accidentia, quæ media quantitate eidem composito inhærebant. Illi verò, qui defendunt, quantitatem tantum inhære materię primæ, & reliqua accidentia eidem materiæ, vel quantitati, & non toti composito defendunt plura accidentia, quæ erant in genito, in corrupto permanere; adduntque Hurtad. disp. 6. Physic. sect. 6. §. 6. & disp. 1. de gen. sect. 5. §. 4. & alij recentiores non sequi ex eo quod accessio in toto subiectentur, omnia corrumpenda, quando corrumpitur totum, cui inhærebant, & aliud aduenit, idè placuit vim huius illationis examinare, ut videatur, quæ ratione procedat Thomistarum opinio, & diffcultatem supra præfixam, etiam iuxta aliorum principia definire.

2 Deficere potest accidens ex defectu conseruantis, vel ex contraria forma adueniente, vel ex defectu subiecti, aliuvse conditionis requisitæ ad illius conseruationem. Accidentia, quæ erant in toto composito, non deficere ex defectu conseruantis fatentur omnes, quia non omnia dependebant in conseruari à præexistenti forma, omnia enim quæ communia sunt pluribus cõpositis, sicuti primæ qualitates, & quæ ex his oriuntur eo ipso quo semel sunt producta, exiunt conseruari à Deo etiam si deficiat quodcumque aliud principium creatum à quo conseruentur, ut patet in calore, qui amoto igne, à quo fuit productus, & nullo alio agenti naturali applicato conseruatur per aliquod tempus in subiecto, etiam in præsentia contrarij intendentis illud expellere. Deinde videmus in genito accidentia saltem eiusdem speciei, quæ erant in genito accidentia illa actiua, quæ modo hæc accidentia denuo producit, si ab illis, quæ in corrupto præcessere distinguuntur, potuit illa, quæ præcessisse dicuntur conseruare, si ex alio capite non corrumperentur. Probat etiam hæc experientia ac-

cidentia antiqua non corrumpi per formam contrariam aduenientem, quia loco illorum succedunt alia eiusdem speciei, & omnino eiusdem rationis, & licet accidentia eiusdem rationis impossibilia sint in subiecto, nunquam tamen vnum expellit aliud, ut experientia notum est, alias ignis applicatus ligno postquam totam intensionem, quam poterat, produxisset, perpetuo novos gradus caloris produceret, qui antiquos expelleret, & sic in singulis instantibus nouus calor produceretur, & productus tempore præcedenti corrumperetur. Rationem propter quam id contingere non possit reddam Controuersia 4. Puncto 2. §. 3. Neque conditio aliqua desiderari potest dum totum corrumpitur, ex defectu cuius accidentia, quæ illi inhærebant subsistere non possint, quantumvis enim dicatur materiam primam indigere substantia tanquam conditione ad illa accidentia sustentanda, ex defectu huius accidentia non deficiet, quia etsi secundum sententiam, quæ asserit materiam primam non habere propriam substantiam, substantia antiqua deficiat, noua alia aduenit, quod sufficit, ut eadem accidentia persistant, sicuti deficiente præsentia ex parte materiæ primæ, si alia adueniat non deficit effectus, seu causalitas, quæ ex parte materiæ supponebat præsentiam, ex vi cuius passio approximaretur.

Totus ergo antiquorum accidentium defectus, si datur quando totum corrumpitur reducendus est in defectum subiecti, cum verò in nostra sententia subiectum quantitas sit materia prima, & aliorum accidentium materia prima, vel quantitas, corrupto toto non deficit subiectum accidentium, & ita hæc persistent donec ab alio extrinseco corrumpantur. In Thomistarum sententia certum est deficere illorum subiectum, quod erat totum præexistens, & modo corruptum, adhuc tamen defendo ex defectu huius accidentia corrumpenda non esse, quod sic probatur. Non minus dependet accidens à principio effectiuo, à quo producebatur, dummodo adueniat aliud eiusdem virtutis quod possit loco illius substitui, non deficit effectus, sed ille, qui antea conseruabatur ab illo principio, modo ab isto adueniente conseruatur: ergo deficiente principio passiuo, à quo dependebat dum adueniat aliud eiusdem virtutis, quod possit loco illius substitui, non deficit effectus, sed qui antea dependebat ab illo principio passiuo, modo dependebat ab isto in eodem genere causæ materialis. Sed quando deficit hoc totum, quod passiuè sustentabat hæc accidentia, aduenit aliud, quod in actu primo potest eadem sustentare, siquidem in omnium sententia, si de facto eadem non sustentat, sustentat alia eiusdem speciei: ergo totum istud adueniens substituitur loco illius, quod præcessit, & passiuè substituit eisdem accidentibus, quibus præcedens sustentabat. Confirmatur: sicut accidens dependet media actione superaddita à principio effectiuo, & indifferens est ut dependeat ab hoc vel ab illo media hac vel illa actione, ita dependet à principio passiuo media passione superaddita, & indifferens est, ut dependeat ab hoc vel illo principio passiuo, sed ex eo quod accidens habeat hanc indifferenciam, potest idem, quod modo dependet per hanc causalitatem ab hoc principio actiuo in instanti sequenti dependere per aliam causalitatem ab alio principio actiuo, si applicetur: ergo similiter poterit idem accidens, siquod modo dependet ab hoc principio passiuo in instanti immediato dependere per aliam causalitatem ab alio principio passiuo eiusdem virtutis cum isto existente, sit tale principium passiuum loco istius applicetur. Discrimen vnum in hac re inuenio quando succedit principium actiuum diuersum, & quando succedit principium passiuum, quod quando succedit hoc principium actiuum permanere potest idem accidens: verbi gratia, idem calor cum eadem vnione, quia tam calor, quam vnio dependebat à principio actiuo tantum media actione superaddita, & poterant ab hoc, vel illo dependere: quando verò succedit diuersum principium passiuum, etsi de calore eadem sit ratio, de vnione est diuersa, hæc enim non potest eadem permanere variato principio passiuo, quia vnio non solum dependet tanquam à causa materiali media passione superaddita à principio passiuo, sed etiam immediatè, & per se tanquam ab extremo, quod ex vi illius vnitur, & cuius est modus, & deficiente hoc principio passiuo, seu hoc toto necessariò deficit vnio, quam existens terminabat tanquam proprium modum inseparabilem ab illo, poterit tamen persistere idem accidens cum alia vnione ad aliud totum, quia sicut accidens dependet media passione

passione, & indifferens est ad hanc vel illam dependentiam à diuerso principio, sic videtur media vnione superaddita, & indifferens est ad terminandam hanc, vel illam vnionem diuersam.

4 Dices sequi ex hac doctrina, accidens posse migrare de subiecto in subiectum. Respondetur: accidens migraturum de subiecto in subiectum, si permanente subiecto accidens illud relinqueret, & transiret ad aliud, non verò dici migrare de subiecto in subiectum, quando accidens localiter immotum nonum acquirit subiectum, quia antiquum deficit, & aliud loco illius immediatè applicatur, quod contingit in subiectis inadæquatis in subiectis verò adæquatis nunquam vel rarè potest id contingere, quod si contingat aliquando, rectè docet Hurtadus disput. 1. citato §. 46. posse accidens diuersum adæquatum subiectum acquirere. Posset, in aliquo casu, contingere cum Sol persennam intensam lucem producit in parte aeris fenestram oppositam, quæ intensio reliquo cubituli spatio non producit, tunc autem succedunt diuersæ partes aeris in illo spatio, in quo producit illa intensio, & in eodem instanti, in quo recedit alia, alia accedit, & applicatur ad conferendam illam lucis intensiorem, quam non possunt in alio spatio conseruare, partes, quæ recesserunt: ergo tunc lux illa nouum subiectum adæquatum acquirit, eademque in diuersis subiectis succedentibus conseruatur, quin nouo accedente subiecto lux noua producat, & corruptur antiqua. Admissa applicatione noui subiecti non reculat Hurtadus concedere accidens nouum adæquatum subiectum acquirere, affirmat tamen §. 46. citato antecessum esse dubium, quia applicatio aeris fit per partes proportionales, per quas non est tam applicatum agens, quam antea. Maiori explicatione indiget hæc ratio, quid enim refert aerem applicari per partes proportionales, vel per aliquotas, ne habeat eandem applicationem? argumentor sic. Nouus aer saltem secundum aliquas partes occupat indiuisibiliter idem spatium, quod occupabat antiquus, agens luminosum est in eodem spatio, demus enim non esse Solem, qui semper mouetur, sed ignis vel luminosum, quod per breue aliquod tempus immobile fit: ergo erit eadem applicatio, cum sit idem spatium occupatum à passio, & agente.

5 Existimo defendi posse nunquam accidens adæquatum subiectum relinquare, & nouum acquirere ex defectu applicationis, quam in casu prædicto non dari sic suadeo. Rem explico in continuo partium finitarum, ne infinitarum multitudine res obscurior fiat. Pono partes aeris directè fenestram oppositas esse, quatuor videlicet partes A, B, C, D, E, existentes in partibus B, C, D, E, spatio, & moueri aerem versus partes F, G, spatio: cum pars E, mouetur constituitur extra spatium directè fenestram oppositum, & loco illius succedit pars D, quæ antea directè fenestram erat opposita & adhuc remanet in spatio directè opposito, & ita secū fert intensiorem lucis, quam habebat antequam moueretur, & cum non possit simul recipere lucem antiquam, & lucem, quæ pars E recipiebat hanc non potest conseruare, unde necessario corrumpitur intensio illa, quam secum non potest ferre pars E, quia passum, quod succedit in spatium aptum ad illius conseruationem venit propria luce occupatum, & non potest alienam recipere: sic partes B, C, cum mouentur intra illud spatium directè fenestram oppositum antiquam lucem retinent, & pars noua aeris, quæ ingreditur partem A, spatio, quæ est prima opposita fenestram nouam lucem concipit, & ita nulla pars lucis nouam acquirit subiectum antiquo relicto. Instabis: agens agit vniformiter difformiter per omnia indiuisibilia: ergo datur in illo spatio vnum indiuisibile spatio, in quo sit maior intensio, quam in omnibus aliis: ergo gradus ille lucis, in quo indiuisibile aeris excedit omnia indiuisibilia aeris existentia in reliquo spatio immobilis est: ergo non potest aer, qui modo illo informatur, cum mouetur in instanti sequenti, illud secum ferre, neque aer, qui succedit poterit afferre tantam intensiorem, quantum habebit in hoc spatio indiuisibili: ergo intendetur gradu illo, quem secum ferre non potuit pars aeris, quæ spatium illud reliquit. In continuo Aristotelico difficultas hæc locum habere nequit, quia cum quælibet particula aeris diuisibilis sit, habebit partes magis, & minus intensas, & ita non subsistet subiectum huius difficultatis, quod est indiuisibile quoddam aeris excedens reliquas partes aeris in intensione, quæ ex hoc indiuisibili spatio moueri nequit. Item secundum

opinionem, quæ asserit non per quodlibet minimum indiuisibile subiecti, sed per extensionem agens agere vniformiter difformiter, difficultas hæc nõ subsistit ex defectu subiecti, nam vt dicebam hoc debet esse indiuisibile quoddam reliquis omnibus intensius intensione quadam immobili ab hoc spatio. Qui velit simul defendere contrarium constare ex indiuisibilibus, & per singula agens agere vniformiter difformiter, adhuc potest defendere luminosum esse æquè applicatum ratione diuersarum partium diuersis partibus passu, non quibus sit linea recta ab agente ad passum, sed quibus sit linea quædam traiciens spatium illud directè fenestram oppositum ab vno latere ad aliud, & ita nullum posse dari indiuisibile aeris excedens intensiorem immobili reliqua omnia, de quo tantum potest difficultas procedere.

6 Aliud discrimen posset assignari iuxta doctrinam Thomistarum, ratione cuius non posset substitui vnum subiectum loco alterius, etiam si posset vnum principium effectuum in ordine ad eundem effectum loco aliis subrogari, videlicet accidentia indiuiduari à subiecto, & ita non posse diuersa subiecta recipere, quia non potest idem accidens habere diuersas indiuiduationes, non tamen indiuiduari à principio effectiuo, & ita posse dependere à principiis diuersis. Solutio hæc falsam continet doctrinam sæpè à me impugnata, & facile à quocumque impugnanda. Secundo ad homines contra Thomistas arguitur. Materia prima in ipsorum sententia, indiuiduatur à quantitate, & ratione quantitatis distinguitur hæc pars ab illa & tamen eadem materia est in diuersis totis cum diuersis quantitatibus, cum materia corrupto, & genito in ipsorum sententia, & non quantitas sit communis: ergo etiam si accidens indiuiduaretur à subiecto, posset idem diuersis successiue inherere subiectis. Tertiò magis propria, & magis intrinseca est existentia cuiusque rei, quam subiectum accidenti, sed potest eadem materia successiue informati diuersis formis, habere successiue diuersas existentias, & ex defectu huius existentie materia non deficit, quia illi alia aduenit in Thomistarum sententia: ergo potiori ratione poterit idem accidens inadæquatis subiectis successiue inherere, & deficiente isto subsistere, si istius loco aliud succedat.

7 Destruo fundamento, quo Thomistæ intendunt non eadem accidentia permanere in genito, & in corrupto, sunt alia plura argumenta, quæ suadent, eadem numero in vtroque permanere. Desumitur primum illudque valde efficax ex experientia, quæ sentimus eadem accidentia in caduere, quæ in viuente præcesserunt. Respondent Patroni oppositæ sententiæ, sensus esse corrigendos ab intellectu, qui non debet assentire his, quæ sensibus apparent. Id ego in obsequium fidei præsto libens, verum in obsequium difficilis, & vetustæ sententiæ non solum contra experientiam, sed etiam contra rationem, non præstabo. Affirmant Patroni oppositæ sententiæ omnia accidentia, quæ erant in præcedenti composito simul cum illo periisse, & alia similia fuisse producta, quæ sensibus non possunt discerni à præcedentibus, illis valde similia. Contra solutionem istam arguunt omnes sectatores nostræ sententiæ. Nulla est causa, à qua possint alia accidentia denuo produci: ergo si semel antiqua fuissent corrupta nusquam alia similia producta fuissent. Probat antecessum: forma cadaueris quæ subsequitur nullo ex his indiget accidentibus, neque virtutem habet illa producendi, quorum enim forma cadauerica produceret calorem qui est in homine, qui paulo antè animam egit, & tantam deorganizationem, cicatricum signa, quæ tantum viuenti huic indiuiduo conueniebat, & ad formam cadaueris nullo modo spectant? Neque aliud extrinsecum agens, à quo hæc accidentia producantur: ergo si semel antiqua fuissent corrupta, nunquam alia producta fuissent. Nonnullas solutiones adducit, & refellit P. Soar disp. 14. sect. 2. num. 21. omnino à veritate aberrantes, tolerabilior est, quæ dicitur Deum similia accidentia producere, ne materia immediatè transeat ad accidentia inter se valde opposita, sed successiue antiqua amittat. Hæc solutio parum est philosophica, quia absque aliquo fundamento, Deo tribuit productionem accidentium, quam nulla causa exigit. Quod si Deus, positis dispositionibus dam alia causa naturalis non superest producat substantialem formam, id præstat ad exigentiam dispositionum, & si causam determinat, vt hunc effectum præ alio producat, causa ipsa exigit ipsam

debet

determinari à Deo, quia exigit Deum cum illa concurrere ad effectum, quem maluerit, quod fieri nequit absque determinatione effectus, quia eo ipso, quod concurrat Deus concurrat ad effectum determinatum: in præsentem verò nulla est causa naturalis, quæ exigit talium accidentium productionem: ergo absque fundamento Deo attribuitur. Quod dicitur Deum illa producere, ne materia immediate transeat in accidentia adeo differentia, & inter se opposita nullius est momenti, quia alienum non est à materia transire immediate ad quæcumque accidentia quantumvis opposita dum ex alio capite transiunt non repugnet, quia materia his vel illis accidentibus est æquæ contenta. Neque ex eo quod in instanti hæc habuerit, si in sequenti corrumpantur, minus apta erit ad quæcumque alia, quantumvis præcedentibus opposita, quia virtus materiæ in hoc instanti intrinsecè eadem est, quæcumque accidentia præcesserint, neque illa impedimentum aliquod relinquant, ratione cuius non possint succedere quæcumque accidentia quantumvis præcedentibus opposita. Dicunt Thomistæ ex accidentibus, quæ præcesserunt materiam manere sigillatam ad alia similia. Hæc verba sunt re vacua, quia hæc sigillatio nihil potest esse, quod in materia remaneat tanquam illius accidens, quia secundum sententiam, quam impugnamus omnia accidentia fuere corrupta; materia secundum se supposita corruptione accidentium, quæ præcesserunt, æquæ indifferens est ad omnia: ergo percipi nequit, quid sit illa sigillatio, ratione cuius materia determinatur ad accidentia similia, his, quæ cum toto præcedenti fuerunt corrupta, potius forma denuo genita illam determinabit ad opposita accidentia.

8 Aliud argumentum contra hunc dicendi modum multis doctè expendit P. Soar suprà à num. 23. quod ego dabo paucis cinctum. Subiectum debet supponi dispositum ad generationem in instanti, in quo exercetur generatio, quia subiectum debet esse dispositum ad formam recipiendam in instanti, in quo recipit illam, sed in illo instanti, in quo corrumpuntur dispositiones, quæ præcesserunt, non potest esse dispositum ad recipiendam formam per dispositiones in hoc instanti productas, & in toto receptas, non per dispositiones, quæ præcesserunt: ergo nullo modo. Dicunt nonnulli in hoc instanti disponi per dispositiones in hoc instanti productas & in toto receptas, quæ sunt priores, & posteriores forma in diuerso genere causæ. Hunc dicendi modum efficaciter impugnat Hurtadus rationibus, quas adduxi puncto præcedenti ad hanc mutam prioritatem expugnandam, ubi probavi non solum in diuerso genere, sed in eodem esse futuram. P. Rubius suprà, q. 7. à n. 201. asserit subiectum esse dispositum, & determinatum ad recipiendam hanc formam in hoc instanti per dispositiones, quæ in instanti præcesserunt, quia virtute illarum est expulsa in hoc instanti forma præcedens, ita ut si Deus vellet suum suspendere concursum, & non producere aliam formam, non minus corrumperetur forma præcedens, ita ut materia absque omni forma permaneret. Ex his inferit per dispositiones præcedentes materiam manere determinatam ad hanc formam in specie, quia expulsionem formæ per tales dispositiones non potest subsequi nisi hæc forma, quam tanquam finem respiciunt dispositiones præcedentes. Addit materiam manere determinatam non solum ad speciem formæ, sed ad hanc indiuiduam formam, quia postis his dispositionibus non potest ab hoc agenti cum his circumstantiis produci alia forma indiuidua ab ista distincta.

9 Longum esset totam hanc doctrinam ex professo impugnare, vndique enim innumeris scætet difficultatibus, excutram singula quæ in illa traduntur, & validas impugnationes singulis applicabo. Docet P. Rub. dispositiones præcedentes disponere ad hanc formam, quia virtute illarum, quæ præcesserunt, & corrumpuntur simul cum forma antiqua in instanti generationis. Dispositiones illæ subiectabantur in composito antiquo, verbi gratia, in ligno, ponit gigni modo ignem & corrumpi formam ligni: ergo dispositiones illæ supponebant tanquam causam materialem compositum illud, videlicet lignum: ergo non possunt illud destruere. Probo consequentiam: Nulla forma potest corrumpere subiectum illud, quod supponit tanquam principium suæ existentie: sed dispositiones illæ supponunt lignum tanquam principium materiale suæ existentie, ut defendit Pater Rubius cum omnibus Thomistis:

ergo non possunt illud destruere. Ratio maioris propositionis est manifesta: omnis effectus supponit & requirit præexistens, & independens à sua entitate principium, à quo dependet in quocumque genere causæ, quod eo ipso, quod sit principium causatum est prius natura effectui, & independens ab illo: ergo implicat effectum destruere principium, quod requirit præexistens, & supponit existens, independentem ab illo, quia eo ipso, quod illud supponat & requirat præexistens non potest exigere destructionem, alias idem effectus exigeret existentiam principij, & negationem illius existentie, à qua existentia dependebat, quod manifestè implicat. Deinde eo ipso quod principium supponatur independens ab effectu implicat ab illo corrumpi, quia id, quod existit potius independentem ab alio nequit ab illo corrumpi. Secundò forma ligni corrupta in instanti, in quo gignitur forma ignis existit in omni mensura, in qua extiteret dispositiones præcedentes: ergo existentia formæ ligni componebatur cum existentia illarum dispositionum: ergo non expellitur forma ligni per illas dispositiones, cum quibus rectè componitur in eodem subiecto, quia forma expellens aliam impossibilis debet esse cum illa, neque per minimum instans componi possunt formæ expellens, & expulsa. Tertiò, etsi forma expulsa non possit esse in instanti, in quo expellitur, quia in illo potius debet esse negatio formæ, forma tamen expellens debet esse in instanti temporis in quo est expulsio, quia forma expellens est causa expulsionis. seu negationis formæ, quæ dicitur expulsa, ac proinde debet existere in instanti, in quo ponitur talis negatio, quia omnis causa existere debet in instanti, in quo ponitur illius effectus: sed dispositiones, quæ subiectantur in ligno non existunt in instanti temporis, in quo expellitur forma ligni, quia in eodem instanti temporis, in quo corrumpitur lignum, corrumpuntur dispositiones in illo receptæ: ergo dispositiones illæ non possunt esse causa expulsionis formæ ligni. Ex his concludo contra P. Rubium dispositiones antiquas non esse causam expulsionis formæ corruptæ, & hanc corrumpebam non esse, si Deus suspenderet concursum, quo producit formam generitini principium aliud produceret, à quo forma illa expelleretur.

Admitto tamen formam ligni expelli per dispositiones præcedentes, ut veniam ad aliud, quod docet, videlicet dispositiones illas disponere ad formam ignis ex eo, quod expellant formam ligni, quia formam ligni sic expellant tantum potest subsequi forma ignis. Expulsio formæ ligni eadem est à quibuscumque dispositionibus proveniat: ergo ipsa secundum se non ex eo, quod proveniat ab his, vel ab illis dispositionibus expellentibus diuersam formam infert in materia, à qua expellitur: ergo ex eo præcisè, quod forma ligni expellatur per has dispositiones æquæ indifferens manet materia ad hanc formam, vel ad aliam specie distinctam. Confirmatur: expulsio formæ ligni præcedentis posita est ad exigentiam formæ impossibilis, sed hæc negatio siue sit posita ad exigentiam huius vel illius forme est semper eadem, & purum esse negatiuum: ergo quia eadem non magis hanc, vel illam specie formam induceret, siue ab his, siue ab illis specie distinctis dispositionibus proveniret, si aliquam posset inducere, quia negatiuum nihil positiuum valet inducere, neque potest subiectum positiue disponere. Verge, dispositiones præcedentes vel disponunt immediate, & per se, vel media negatione formæ ligni quam inducunt: immediate & per se non possunt disponere ad receptionem formæ factam in instanti, in quo ipsæ non existunt, quia nihil potest immediate & per se aliquid præstare in instanti, in quo non existit. Si media negatione formæ, quam inducunt, redeunt omnia argumenta suprà facta desumpta ex identitate negationis provenientis ab his, vel illis dispositionibus specie distinctis, & ex natura ipsius negationis, quæ est purum nihil, nihil positiuum præstare valens. Probaui dispositiones expellentes formam ligni non determinare speciem formæ introducendam, quibus rationibus eodem modo probatur non determinare indiuiduationem formæ, ut docet P. Rubius, quod etiam impugnatum est lib. 2. Physicorum, Controv. 10. Punct. 2. ubi probavi indiuiduationes effectuum, causæ primæ, & non aliis extrinsecis circumstantiis tribuendas esse.

Vltimò independentem ab his omnibus probo dispositiones existentes in instanti præcedenti generationem, &

in illo corruptas non poſſe diſponere ad formam genitam. In inſtanti, quod generationem formæ præceſſit, non præceſſit vltima diſpoſitio ad formam: ergo non præceſſere diſpoſitiones adæquatæ formam ad genitam: ergo non præceſſerunt diſpoſitiones, quæ poſſent adæquatæ ad illam diſponere. Antecedens admittunt omnes, quia in primo inſtanti, in quo eſt vltima diſpoſitio ad formam genitam eſt forma genita, neque enim eſt amplius quod expectet forma producenda cum in ſubiecto datur vltima diſpoſitio ad illam. Conſequentia eſt per ſe nota, quia ubi non eſt vltima diſpoſitio ad formam non eſt totum, quod requiritur vt ſubiectum ſit adæquatè diſpoſitum: ergo non eſt id, quod poſſit adæquatè ad formam diſponere. Si dicas diſpoſitiones illas non diſponere adæquatè, ſed inadæquatè, teneris dicere diſpoſitiones receptas in genito ſaltem inadæquatè diſponere ad formam, quam ſupponit, & in te habebis omnia argumenta, quibus impetuntur, qui aſſerunt diſpoſitiones receptas in genito adæquatè ad illius formam diſponere, mutua enim prioritas cauſarum, quibus hæc ſententia impugnatur, æquè repugnat in principiis adæquatis, & inadæquatis. Deinde ſi diſpoſitiones in genito receptæ aliquo modo diſponunt, ad illius formam adæquatè diſponunt, quia ex ſe quibuſlibet aliis ſeculoſis adæquatè ſubiectum ſternunt ad formam ſuſtinentandam & illis poſitis, & influentibus in formam, quam ex parte ſubiecti ſupponunt, ſuperſuius eſt influxus aliarum diſpoſitionum, quæ præceſſerunt.

Si fundamentum quæras, quo ſententiam adeò difficile illius auctores amplectantur, nullum inuenies præter iam impugnatum vt falſum & inefficax, ſcilicet quia putabant ſubiectari in toto composito, & auctoritate Ariſtotelis, quam ſibi ſuffragari putant teſtimonio, quod iam exhibeo. Ariſtoteles lib. de generatione, cap. 4. text. 23. ſic generationem explicuit: *cum uero totum immutatur & nihil ſenſibile, ut eiufdem ſubiectum remanet, generatio eſt.* Ex quo inferunt auctores oppoſitæ ſententiæ in generatione nullum manere ſenſibile, hoc eſt, nullum accidens, quod ſenſibile eſt, ſeu ſenſuum obiectum. Huic teſtimonio rectè reſpondet Hurtadus Ariſtotelem tantum docuiſſe in generatione non permanere ſenſibile ſumptum in concreto, quod ſentiri dicimus mediis accidentibus, non uero deſicere accidentia ipſa, mediis quibus ſubiectum ſentitur, quem ſenſum exprimunt uerba illa: *Vt eiufdem ſubiectum*, quia eo ipſo quod totum deſiciat non manet ſubiectum, quod antea ſentiri dicebamus, eſſe maneat accidentia ſenſibilia, quæ primo, & per ſe ſentiuntur.

Obiicies: Subiectum accidentium ſenſibilium iuxta noſtram opinionem eſt materia prima, & non totum compositum: ergo corrupto composito, ſi manent accidentia ſenſibilia cum eadem materia prima permaneat, permanet idem ſenſibile etiam in concreto ſumptum: ergo vt non remaneat ſenſibile adhuc in concreto, vt Ariſtoteles docet, neceſſe eſt accidentia ſubiectari in toto composito, & non in materia prima, vel ipſa accidentia non permanere, quia permanentibus accidentibus cum neceſſum ſit materiam ipſam permanere, neceſſum erit idem ſenſibile in concreto ſumptum ſecundum materiam, & formam permanere. Reſpondeo materiam primam tantum eſſe ſubiectum inhaſionis, & informationis accidentium ſenſibilium, nihilominus mediis accidentibus ſubiectatis in materia prima dicimus nos ſentire totum compositum, & non materiam primam, cum enim medio colore video corpus, non dico me videre materiam primam, ſed videre hominem, vel equum, lapidem, vel arborem, &c. ac proinde totum compositum eſt, quod ſentiri dicitur, & quod ſenſibile vocamus, quodque Ariſtoteles nomine ſenſibilis in hac definitione intelligit.

Contra dicta num. 3. uidelicet quod etiamſi accidentia ſubiectarentur in toto composito, adhuc eo deſtructo eadem accidentia poſſent permanere in genito, & in corrupto Modernus Complutenſis modo ſibi ſolito: Aſſerit me contemnere argumentum, quo ex eo quod ſic ſubiectentur accidentia in toto composito plures inferunt deſtructo composito accidentia corruptenda eſſe. Non ego contemno argumenta, quibus non conuincor, & quibus reſpondere intendo, ſicuti neque ſententias probabiles, quas non amplector, neque ea quibus non aſſentimur contemnere licet, quod ſi recentior iſte ſibi perſuaſum haberet modèſtorem ſeruauit modum in aliorum impugnandis ſententiis.

Franc. de Guiedo, Philoſoph. Tom. I.

Arguit primo quia ſi accidere poſſet deſtructo illius ſubiecto in alio ſuſtentari, fruſtra facit Deus illud miraculum in Euchariftia, quod accidentia ſine ſubiecto maneant, quia nunquam deſinit ſuccedere aliud ſubiectum, in quo poſſent naturaliter ſuſtentari. Hæc ſunt Recentioris uerba, quem rogo, quid ſibi velit dum ſcribit, *quia nunquam deſinit ſuccedere aliud ſubiectum*, Sonant uerba loco ſubſtantia panis in conuerſione Euchariftica ſubſtantiam aliam ſuccedere, ſed hanc non eſſe uiri Religioſi mentem mihi certum eſt, quia ex hoc ſequeretur ſubſtantiam panis in illam ſubſtantiam ſuccedentem conuerti, & non in Chriſti corpus, quod eſt myſterium eucharifticum deſtruere contra Conciliorum definitiones. Reſpondeo accidentia euchariftica deſtructa ſubſtantia panis in alio ſubiecto non recipi, quia ita neceſſe eſt, vt ſubſtantia panis in Chriſti corpus tranſfert, & hac ratione à Deo ſine ſubiecto conſeruantur. Nec deſtructo pane aliud ſubiectum poteſt excogitari, in quo illa accidentia ſubiectarentur, niſi Deus illud denuo crearet, quia materiæ reliquæ aliorum compositorum, & ipſa composita, quæ in rerum natura permanent, habent ſuam quantitatem diſtinctam à quantitate euchariftica, & ita bene recipere non poſſunt. Neceſſe ergo erit, vt quantitas euchariftica ſubiectum ſubſtantiale haberet, quod Deus ad deſtructionem panis aliud compositum vel ſaltem materiam aliam crearet. Nec dici poſſet, quod quantitas euchariftica in alio accidenti recipienda eſſet, quia de illo eſſet eadem quaſtio, cum ſine ſubiecto eſſet conſeruandum, neque in rerum natura accidens reperitur aptum vt ſit quantitatis ſubiectum.

Rurſus arguit: ſequi ex meo dicendi modo; eandem numero gratiam eſſe in conferente, & in eo, cui conferitur, cuius oppoſitum notat ſanctus Thomas 3. parte, quaſt. 62. art. 3. ad 2. ſimiliter eandem numero ſpeciem, quæ eſt in rebus, imprimandam eſſe intellectui, quod non ita contingere aduertit ſanctus Thomas quodlib. 8. art. 33. Rurſus inferretur, quod eadem numero actio eſſet ſubiectiue in agente, & in paſſo.

Hæc tumultuariè, & ſine delectu affectu impugnadi dicta ſunt, & ita abſque vlla efficaciz ſpecie. Omnibus ſuperabundanter ſatiſfit dicendo quaſtionem eſſe, an quando ſubiectum accidentis deſicit, & aliud loco illius ſuccedit, ſuccedens poſſit eadem accidentia ſubſtentare, quæ ſubſtentabat ſubiectum præcedens, quod iam non ſubſiſtit, quod etſi de ſubiecto adæquato diceretur minimam anſam inferendi non dabit permanente hoc ſubiecto, quod accidens ſubſtenter poſſe accidens relicto priori ſubiecto, quod perſeuerat ad aliud tranſire, quod in caſibus à Recentiore adductis inferitur, vt illos expendenti patebit, illos ſingillatim recurro.

De more eſt huic recentiori omnia quæ uult aſſerere quibuſuis uerbis Diui Thomæ, quæ materiam illam attingant probare, quo ſibi uidetur ratione alia non indigere, nec ſolutione, quibus ſatiſfaciet argumentis contra illius ſententias adductis, ideo placet examinare, quid ad rem conducat teſtimonium, quod in hac parte ex D. Thoma pro ſe adducit. Inquirat Angelicus Doctör art. illo 3. citato, an Sacramenta gratiam contineant. Primum argumentum pro parte negante, hoc eſt gratia non eſt in Sacramento, tanquam in ſubiecto, quia Sacramentum eſt corporeum & ſubiectum gratiæ, non eſt corpus, ſed ſpiritus; neque tanquam in uale, quia uas eſt locus mobilis: ergo nullo modo. Secundum argumentum eſt, Sacramenta ordinantur ad hoc, vt per ea homines gratiam conſequantur, ſed gratia, cum ſit accidens nequit tranſire de ſubiecto in ſubiectum: ergo pro nihilo eſſet gratia in Sacramentis.

His argumentis reſpondet Angelicus Doctör, quod gratia non eſt in Sacramento tanquam in ſubiecto, nec in uale tanquam in loco, ſeu propterea uas dicitur inſtrumentum alicuius operis faciendi. Ex hoc ad ſecundum reſpondet, quod quamuis accidens non tranſeat de ſubiecto in ſubiectum, tranſit tamen à cauſa aliquid in ſubiectum, non vt eodem modo ſit in eis, ſed in vnoquoque ſecundum propriam rationem, in Sacramento uidelicet tanquam in inſtrumento gratiæ producendæ, in ſubiecto, vt recipiente gratiam medio Sacramento productæ. Rogo ego in quo conferente, & in quo ſubiecto, cui conferatur, inferat iſte fore eandem gratiam. Si in Sacramento conferente tanquam inſtrumento: Habemus ex D. Thoma in illo non eſſe gratiam tanquam in ſubiecto. Si in principali conferente Deo: gratia creata in Deo tanquam in ſubiecto non eſt, ſed

L1 tanquam

tanquam in principio productiuo. Dicat ergo ex quo conferente tanquā ex subiecto inferat in aliud subiectum gratiam esse transituram. Perfecto non solum argumentum illius efficax non est, verum etiam est de materia non supponente, supponit enim principium conferens gratiam esse subiectum materiale illius. Ex testimonio relato posset desumere prædictus author, Diuum Thomam asserere, accidens non transire de subiecto in subiectum, quod ego affirmo quando subiectum non substituitur in eodem instanti, in quo vnum deficit loco alterius in eodem spatio, quod occupabat subiectum præexistens, quod solum posset inferri ex eo quod dicatur accidens non migrare de subiecto in subiectum, verum tamen, neque hoc in loco id affirmat Angelicus Doctor, sed hoc omittit quia ad soluendum argumentum necessarium non erat, & ita quasi sub conditione loquitur his verbis. Ad secundum dicendum, quod quamuis, accidens non transeat de subiecto in subiectum. Hoc dixerim, non quia non iudicem verissimum commune adagium accidens non potest migrare de subiecto in subiectum, sed ut ostendam, quod hoc adhuc non probatur ex hoc testimonio adducto.

20 Quod secundo loco obiicit videlicet eandem speciem, quæ est in rebus posse inesse intellectui eodem vitio laborat. Nam si loquitur de speciebus, quas recipit intellectus humanus dum anima est corpori unita non solum eadem numero, sed neque alia eiusdem naturæ specificæ in alio subiecto præcedit, nam quovisque Phantasma cum intellectu agentis speciem spirituales in intellectu producit omnes præcedentes species materiales sunt. Deinde obiecta in se ipsis speciem non producant, sed in medio & in potentia, ad quas illas mittunt. Rursus, quod eadem numero actio sit in agente, ac in passio, hoc consequens toto cælo distat ab hac materia, quia accidens est modus, & non potest separari à re, cuius est modus, & ita non potest modo esse in agente, & postea in subiecto, simul autem esse in utroque disparatum quid est ad hoc propositum.

21 Rursus arguit, magis dependet accidens à subiecto, quam à loco: ergo si potest mutare subiectum poterit mutare locum, & ita migrare ex subiecto, quod est in hoc loco, in aliud, quod sit alio loco. Respondeo concedendo antecedens, & negando consequentiam. Ratio disparitatis est, quia quando accidens mutat subiectum inadaquatam ipsum accidens nihil agit, sed tantum subiectum adueniens incipit illud recipere. Si autem accidens ex hoc subiecto in aliud saltaret debebat ex vno in aliud absque subiecto moueri, cuius motus nulla potest causa reperiri, nec ratio, aut causa cur perderetur vno ad primum subiectum, & alia ad nouum subiectum produceretur.

22 Mitto alia, quæ hic aggerat Recens iste, quia quisque ea leget facile agnoscat nulla indigere solutione, neque speciem aliquam difficultatis præ se ferre, huiusmodi argumentum est: destructo fundamento ædificij totum ædificium corruere, & ita ablato subiecto accidens corrumpendum esse.

PUNCTUM IV.

Quomodo dispositiones supponantur ex parte actus primi ad formam substantialem.

I **F**ert communis sententia dispositiones se tenere ex parte materiæ, & esse priores formæ in genere causæ materialis. Ex quo principio probavi dispositiones non posse recipi in toto composito, quia essent priores, & posteriores formæ, non solum in diuerso, at in eodem genere causæ, quod implicat in omnium sententia, & in nostra adhuc in diuerso genere causæ hæc mutua prioritas impossibilis est. Contra hanc rationem, quæ omnibus familiarissima est, grauis insurgit difficultas petita ex conseruatione formarum, quam hic exagitantam remisi, quia illius solutio dependet ex doctrina, quam modò tradam de ratione influxus, quem præstant dispositiones in primo instanti productionis, & in vterioribus conseruationis in formam, ad quam disponunt. Argumentum ita procedit: Forma substantialis, verbi gratia, forma ignis in secundo instanti suæ durationis est causa efficiens qualitatū, quæ ad illam disponunt: ergo in illo instanti est prior natura dispositionibus in genere causæ efficientis: sed in illo instanti dispositiones sunt priores formæ in eodem genere,

quo prioritatem habent in primo instanti: ergo in illo secundo instanti sunt priores & posteriores saltem in diuerso genere causæ: ergo admittenda est hæc mutua prioritas, quam nos negamus, quia admissa eueritur tota doctrina tradita Punctis præcedentibus. Maiorem probat experientia, quia videmus ignem illico propria virtute actiua recuperare gradum caloris deperditum: ergo actiue producit, & conseruat calorem, quem in se habet: ergo actiue influunt in proprias dispositiones, quarum præcipua calor est. Respondent nonnulli: ignem tantum producere, & conseruare calorem illum excedentem intentionem requisitam ad sui existentiam, à qua tantum dependet tanquam à dispositione, & non à calore illo excedente, & ita non influere in dispositionem aliquam, à qua dependeat in aliquo genere, cum nullo modo dependeat ab illo calore, qui excedit intentionem requisitam ad sui conseruationem, sine quo subsistere valet. Solutio hæc tantum ad difficultatem præsentem fugiendam inuenta est, cuius doctrinæ nec leue fundamentum reperies nisi tantum ex illa difficultate hanc componi, & grauior alia contra illam insurgit. Pono calorem exigere naturaliter octo gradus caloris, & posse quinque conseruari, & non paucioribus: si gradus subordinati non sunt, ignis æquè conseruabitur cum quinque illorum octo, quos habet dum est in statu naturali, neque magis hos, quam illos exigit: ergo nulla est ratio cur ex illis octo hos tres non conseruet, potius quam alios quoscumque loco illorum, neque cur hos quinque conseruet potius quam alios quinque inadæquatè ab his distinctos, qui reperiuntur in illo octonario: ergo sine fundamento dicitur hos determinatos non conseruare, & illos conseruare: neque ad Deum recurrendum est quando res alter componi possunt. Si gradus sunt subordinati forma ignis dependebit à quinque inferioribus, & non ab aliis tribus vltimis: ergo dici nequit conseruare illos, à quibus non dependet, & non conseruare illos, à quibus dependet, ab omne enim dicitur agens naturale conseruare gradus superiores, & perfectiores huius intensiōis, & non alios inferiores, & imperfectiores. Minorem primi syllogismi sic proba. Seclusa resistentia contrarij, idem requiritur ad conseruandam aliquam formam, ac ad illam primo producendam, sed ad producendam formam requiruntur dispositiones ex parte subiecti: ergo ad illam conseruandam: ergo dispositiones, quæ influunt in productionem, influunt in conseruationem. Maiorem proba: Conseruatio, & productio physice non distinguuntur, sed eademmet actio in instanti, in quo incipit terminus, dicitur productio, & in vterioribus dicitur conseruatio, sed ex eo, quod præcesserit, vel non præcesserit terminus, actio non variatur: ergo idem requiritur ad illius existentiam, siue terminus præcesserit siue non præcesserit. Ad explicationem huius difficultatis scire oportet quam causalitatem inter se habeant formæ, & illius dispositiones, & quomodo hæc exerceatur, de quibus latè disputat noster Soar. disp. 14. Metaphysic. sect. 3. n. 26. & sequent. & Hurt. difficultatem propositam attingit disp. 2. sect. 1. & in præsentiarum ego nonnullis conclusionibus, omnia, quæ ad hanc materiam spectant clare explicabo.

PRIMA CONCLUSIO: Nulla dispositio potest physice in genere causæ efficientis in formam influere. Constat hæc conclusio ex lib. 2. Physic. Controv. 9. Punct. 3. vbi probaui nullum accidens posse physice substantiam producere.

SECUNDA CONCLUSIO: Quantitas disponit materiam ad recipiendam formam, & se tenet ex parte causæ materialis, & in hoc genere est prior forma. Probo hanc conclusionem: Materia ad formas substantiales recipiendas, & conseruandas requirit tantam determinatam extensionem: sed hæc extensio procedit à quantitate: ergo quantitas conducit, ut materia formas recipiat: ergo se tenet ex parte materiæ, quatenus hæc est causa materialis receptiua formarum. Neque contra hanc conclusionem ratio supra facta vim habet, quia quantitas neque producit, neque conseruatur à forma.

TERCIA CONCLUSIO: Reliqua accidentia, quæ disponunt ad formam ex se intrinsecè habent exigere productionem formæ ad quam disponunt à Deo, vel ab alio agente naturali præstantiam. Ratio est manifesta, quia nulla alia causa potest dari, propter quam Deus creet rationalem animam in materia disposita, nisi quia dispositiones in materia existentes exigunt creationem animæ in materiam introducendam, neque ob aliam rationem Deus producit